

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoara, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gh.rla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hașegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Lucațărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurașana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Răureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercăiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Târnavăana, Timișana, Tibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnad), Zărăndeana, Zlăgheana, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 40.—, pe 1/2 an K 20.—

Director:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 20 fileri.

La Anul nou.

Cu numărul de față „Revista Economică“ intra în al XXI-lea an al existenței sale.

Înființată acum doua decenii, ca primul și unicul organ de specialitate financiară economică la noi Români din Ardeal, Banat și Țara unghurească, Revista noastră și-a împlinit cu scumpătate și cu succes real, deobște recunoscut, misiunea pentru care a fost chemată la viață. Între împrejurări dificile, lipsită sub regimul maghiar, apus acum pentru vecie, de cele mai multeori de libertatea cuvântului și avizată tot timpul existenței sale la sprijinul intelectual al unui număr minim de colaboratori, Revista noastră, de doua decenii încheiate, propovăduiește cu stăruință cunoștințele folositoare financiare-economice în sinul poporului nostru, indică prin scrisul și propaganda ei caile propășirii lui economice și conlucrează astfel împreună și alături cu ceilalți factori chemați la întărirea și progresul general al așezămintelor noastre financiare economice, și în general al poporului român de dincoace de Carpați.

Vremile schimbate, cari ne-au adus și nouă, celor încătușați și prigonii până

acum pe teren economic, libertatea cuvântului și posibilitatea de a ne afirmă și desvoltă și în direcția aceasta în măsura vrednicilor noastre proprii, pun organul nostru în față unor probleme nouă. Apărători a intereselor economice-financiare a unui cerc mai restrâns în trecut, vom aveă să îmbrățișăm în viitor interesele generale economice ale patriei noastre mărite. Miile de probleme, ce-și așteaptă rezolvarea pe teren economic-financiar, în vremile acestea de mari prefaceri, în România Mare, ne deschid un câmp larg de activitate. Vom căută a-l cultivă cu stăruința și desinteresul, de care am fost calăuziți și până acum în lucrările noastre.

Dar pentru a puteă coraspunde, cât mai bine chemării noastre nouă, avem nevoie de sprijinul tuturor aceloră, cari știu și pot purtă condeiul, cu înțelegere în folosul propășirii economice a neamul nostru. Pe aceștia îi chemăm stăruitor în rândurile noastre. Veniți să închegăm rândurile acestea, toți cei cu inima curată și înțelegători a glasului vremurilor mari, ce le trăim — să desăvârșim, în România Mare cu puteri unite, lucrarea începută acum 20 de ani.

Sanționarea Unirei.

Unirea Ardealului, Banatului și a ținuturilor românești din Ungaria cu România decretată la 1 Decembrie 1918 la Alba-Iulia a fost sancționată și de Majestatea Sa Regele *Ferdinand* prin decretele de mai jos apărute în «Monitorul Oficial»:

FERDINAND I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului președintelui consiliului Nostru de miniștri sub No. 2,171 din 1918, Luând act de hotărârea unanimă a Adunării Naționale din Alba-Iulia,

Am decretat și decretăm:

Art. I. Ținuturile cuprinse în hotărârea Adunării Naționale din Alba-Iulia dela 18 Noembrie/1 Decembrie 1918 sunt și rămân de apururea unite cu Regatul României.

Art. II. Președintele consiliului Nostru de miniștri este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a decretului-lege de față.

Dat la București, la 11 Decembrie 1918.

FERDINAND

Președintele consiliului de miniștri
și ministru de externe,

Ion I. C. Brătianu.

No. 3,631.

FERDINAND I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate:

Având în vedere decretul-lege sub No. 3,631 din 11 Decembrie 1918,

Am decretat și decretăm:

Art. I. În mod provizor, și până la definitivă organizare a României întregite, însărcinăm cu conducerea serviciilor publice din ținuturile prevăzute în decretul lege No. 3,631 Consiliul dirigent emanat din Adunarea Națională dela Alba-Iulia din 18 Noembrie/1 Decembrie 1918.

Art. II. Vor rămâne însă în administrația guvernului regal afacerile străine, armata, căile ferate, postele, telegrafele, telefoanele, circu-

lația fiduciară, vămile, împrumuturile publice și siguranța generală a Statului.

Art. III. Ținuturile-Unite cu Regatul României prin hotărârea Adunării Naționale din Alba-Iulia din 18 Noembrie/1 Decembrie 1918 vor fi reprezentate în guvern prin miniștri fără portofoliu.

Art. IV. Pentru lucrările, cari privesc aceste ținuturi se vor mai numi prin decret regal pe lângă departamentele ministeriale, după propunerea miniștrilor fără portofoliu, consilieri speciali.

Art. V. Consiliul dirigent în primul rând are misiunea de a ne prezenta în cel mai scurt timp, pentru ținuturile asupra cărora se întinde administrația lui, proiectul de reformă electorală pe baza votului universal și proiectul de reformă agrară.

Art. VI. Președintele consiliului Nostru de miniștri este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a decretului-lege de față.

Dat în București, la 11 Decembrie 1918.

FERDINAND.

Președintele consiliului de miniștri
și ministru de externe,

Ion I. C. Brătianu.

No. 3,632.

Chestiunea valutei și a finanțelor.

— de Censor. —

De prezent întreaga lume din aproape toate statele europene se preocupă de chestiunea valutei și a finanțelor publice și private. Pe noi, natural, ne interesează în prima linie chestiunea valutei și a finanțelor fostei monarhii austro-ungare. Ne interesează ca particulari și ne interesează și ca corp național, dat fiind, că o parte însemnată din avutul poporului nostru se compune din valori în valută de coroane.

Chestiunea valutei și a finanțelor este foarte complicată. Cu cât o aprofundezi mai mult, cu atât o găsești mai grea. Soluții, cari pentru moment par practice, folositoare și juste, adeseori trebuesc abandonate mai cu seamă, dacă le analizezi în detaliile urmările. Și năcazul cel mai mare rezidă în faptul, că e aproape cu neputință a fixa de mai înainte, a prevedea toate consecuențele financiare, economice și sociale, cari le pot avea măsurile, ce se propun, soluțiile, ce se indică pentru aranjarea chestiunii valutei și a finanțelor.

Nu e scopul acestor rânduri să dea soluții indiscutabile în această grea și complicată problemă.

Tot ce urmărim este, să elucidăm în mod cât mai simplu și mai pe înțelesul tuturor chestiunea valutei și a finanțelor. În scopul acesta ne vom feri în expunerile noastre de teorii și discuții academice, cari mai mult încurcă, decât descurcă. Ne vom feri însă și de greșala, de a tracta fragmentar aceste chestiuni. În sfârșit ne vom feri de orice preocupări și vom lua lucrurile așa, cum sunt ele, fără a cerceta de astădată, cine, cum și de ce le-a făcut? În schimb vom căuta să fim cât mai expliciti. Scriem pentru cei mulți și de aceea, ne vom da silință, ca să expunem lucrurile simplu și intuitiv. În articolul nostru de azi vom tracta chestiunea mai întâi din punct de vedere teoretic și numai după aceea o vom analiza din punct de vedere practic și sub raporturile specifice ale poporului nostru față de fosta monarhie austro-ungară.

* * *

E cert, că valoarea de circulație a coroanei azi este foarte redusă. Cauzele, care au produs aceasta reducere sunt mai multe. Cea mai de seamă însă, după noi, este abundența enormă, inflația, cum i se zice, de bancnote în circulație. Este doar știut de toată lumea, că, pe când în vremuri normale circulația de bancnote în întreaga monarhie era de circa două și jumătate miliarde coroane, azi, avem în circulație preste treizeci de miliarde coroane, o sumă deci de douăsprezece ori mai mare ca aceea, ce trebuia în timpuri regulate. De aici se explică, în mare parte, scumpetea enormă, de aici devaluarea puterii de cumpărare a coroanelor.

Să ne întrebăm însă, cum s'a produs această inflație? S'a produs prin emisiunile fără sfârșit ale Băncii Austro-Ungare, care a fost forțată să dea statelor dualiste multe miliarde de împrumuturi flotante, iar celor ce au semnat împrumuturi de războiu să le dea credite de lombard pe obligațiunile primite. Împrumuturile de războiu, în mare parte, nu s'au plătit direct prin semnători, ci indirect, pe calea lombardului, prin Banca Austro-Ungară, ale cărei case sunt tixite de obligațiuni.

Astfel stând lucrul, e natural, că pentru a se putea restabili echilibrul în circulațiunea de bancnote, e necesar să se delature cauzele, care au produs efectele arătate. E necesar să se restituie Băncii Austro-Ungare toate bancnotele emise pentru a împrumuta statul direct și indirect. Cu un cuvânt e necesar să se retragă din circulațiune acea sumă de bancnote, care a trecut peste limitele circulațiunii normale. Retragera ar putea urma în trei chipuri și anume:

a) prin stampilarea și invalidarea totală sau parțială a coroanelor din circulațiune și prin înlocuirea lor cu altele în sumă proporțională cu devalvația, care se va socoti de necesară;

b) prin consolidarea datoriilor flotante, ce le-a făcut statul la Banca Austro-Ungară și

c) prin impozite speciale, a căror încasare să aducă în casele statului superfluul bancnotelor din circulațiune.

Se analizăm aceste trei proceduri.

În cazul prim, toate bancnotele din circulațiune ar fi chemate la stampilare spre a li se reduce valoarea la măsura, ce se va stabili de necesară. Astfel de pildă, dacă din treizeci miliarde, ar urma să se facă o reducere la a 10-a parte, bancnotele actuale s'ar înlocui cu altele, dându-se după exemplul luat mai sus, pentru fiecare sută de coroane zece coroane nouă.

Evident, că în acest caz sarcina și paguba ar suportă-o exclusiv posesorii de bancnote. Ori, aceasta e o nedreptate socială și morală. Celce și-a plasat câștigul de războiu în proprietăți de pământ, în edificii, cu un cuvânt și l-a consolidat în alte valori, acela ar urma să fie scutit de orice pagubă. Celce are depuneri și nu bani, asemenea. Dar apoi, ce să zică debitorul, care a împrumutat banii «râi», câștigați atât de ușor de creditor, când el ar fi silit să plătească ulterior bani «buni», cari fără îndoială, se vor agonisi cu mult mai greu. Dreptatea ar cere, ca în legătură cu retragerea coroanelor din circulațiune prin stampilare, să se iee dispozițiuni și cu privire la pretensiunile născute în cursul războiului, stabilindu-se pentru ele o scală de valoare, proporțională devaluării gradate, la care au ajuns puterea de cumpărare a bancnotelor în singuraticile perioade ale timpului de războiu; ar fi să se facă aceea, ce s'a făcut la devalvațiile dela începutul secolului al XIX-lea după războaiele cu Napoleon. După noi, aranjarea chestiunii valutei prin devaluare ar fi în contradicție cu toate principiile sociale și democratice ale timpului mai nou. Prin devalvație s'a putut aranja valuta înainte de aceasta cu o sută de ani, când lumea era stăpânită de aristocrați și latifundiari, iar nu astăzi, când altele sunt principiile, pe cari au să se bazeze sarcinile publice.

În cazul al doilea chestiunea valutei ar fi să se aranjeze prin consolidarea împrumuturilor flotante ale statului dela Banca Austro-Ungară. Chestiunea este a se înțelege astfel, că statul ar emite obligațiuni de durată lungă și cu anumită dobândă, care ar trebui plasate în scop de a se retrage din circulațiune superfluul de bancnote. Cum însă creditul statului de prezent este foarte sdruncinat, aceasta ar fi cu puțință numai așa, că statul să deie, în mod forțat, aceste obligațiuni posesorilor de bancnote. Procedura aceasta ar îngreună însă și mai mult finanțele statului. El ar trebui să supoarte, pe lângă cametele împrumutului de războiu și cametele noului împrumut, de consolidare.

În cazul ultim, chestiunea s'ar aranja astfel, că s'ar stabili impozite pe o bază corăspunătoare spiritului timpului de acum, impozite, prin care s'ar încasă bancnotele din circulațiune, și s'ar restituie Băncii Austro-Ungare.

Urmându-se astfel, sarcinile nu ar fi suportate, numai de posesorii de bancnote, ca în cazul prim și nu ar îngreună budgetul statului, ca în cazul al doilea, ci s'ar putea face o repartitie de impozite pe bază progresivă, așa după cum se intenționează preste tot a se reformă în toată lumea sistemul de impozite. Averile mici ar putea fi scutite de aceste impozite, asupra celor mijlocii ar putea fi aruncată o sarcină mai corâspunsătoare, iar sarcina cu adevărat ar urmă să o supoarte averile cele mari. Înainte de toate însă s'ar supune la contribuție beneficiile de războiu, cari ar trebui îngreunate cu o cvoță cât mai mare, și cari beneficii s'ar putea eruă fără greutate deosebită.

Trebue însă să observăm, că oricare din aceste proceduri s'ar urmă, prin ele s'ar regulă numai chestiunea valutară. Va trebui regulat paralel, cu aceasta și chestiunea sarcinilor publice, urcate în mod înspăimântător prin împrumuturile de războiu. Intrucât budgetul statului nu ar putea suportă cametele acestor nouă împrumuturi, negreșit, ar trebui să se urmeze și față de aceasta o procedură corâspunsătoare, întocmai ca față de valută.

Nu trebue însă perdut din vedere, că militarismul, care apăsă mai greu în budgetele statelor, pare a-și fi perdul rațiunea de a mai există în forma din trecut. Budgetele statelor se vor ușurâ foarte mult sub acest titlu, iar sumele colosale întrebuintate în trecut pentru puterea armată, vor putea fi folosite la regularea sarcinilor financiare, prin consolidarea lor în împrumuturi de durată lungă.

Despre chestiunea valutei și a finanțelor fostei monarhii, în legătură cu interesele poporului nostru ne vom ocupa în numărul viitor.

La chestiunea reformei agrare în Ardeal.

Unele directive pentru reforma agrară în Ardeal s'au stabilit încă dela marea adunare națională din Alba-Iulia, enunțându-se dreptul de a desființâ latifundiile și fidei-comisele în scop de a face posibil fiecărui țaran să-și formeze o moșie atât de mare, cât să o poată munci el cu familia lui.

La aparență chestiunea este simplă, căci făcându-se odată conscrierea marilor proprietăți, stabilindu-se prisosurile de împărțit, apoi conscrierea reflectanților la pământ, s'ar putea distribuî pământurile, chiar și dela masa verde ori și mai simplu, fără conscrierea reflectanților, ar fi de ajuns o publicare de *vânzări publice, cu excluderea speculanților*; rezultatul vânzărilor ar putea fi o bună soluție a reformei agrare.

Dar chestiunea nu e atât de simplă. Trebuie negreșit să se țină cont de aceea, că în Ardeal, unde sunt cei mai mulți reflectanți la pământ, acolo sunt și cele mai puține latifundii, căci dela Dumnezeu Ardealul e creat cu prea multe mii de dealuri și aceste

dealuri și văi sunt prea frumoase pentru a fi părăsite de cei născuți în cuibul lor. Psihologia ardelenilor nu permite transcolonizarea: «Fie traiul cât de greu, tot mai bine 'n satul meu» și «Fie pânea cât de rea, tot mai bună 'n țara meal» Inzadar va încercâ cineva să momească poporațiunea din Țara Moșilor în Bănat ori Basarabia. Cum Ardealul e creat de mama natură pentru industrie și cum sufletul ardelenilor e legat de aceste guri de raiu, calea reformei agrare o găsim deschisă și bătută în Boemia, unde mai fiecare familie de lucrători industriali își are petecul de pământ, lucrat cu mâna numai de femei și de copii. Ar rămânea, ca Statul să facă posibilă împrumutarea fiecărei familii sărace pe o palmă de loc numai.

Dar dacă am avea destul pământ de împărțit — pentru potențarea producțiunii cine s'ar putea gândi oare serios la înzestrarea oricărui nepriceput cu o moșie de 10—15 iugăre de pământ în Ardeal?

Sau, cine ar putea plănui spre același scop desproprietăria generală și împrumutarea tuturor familiilor în măsură egală?

Sau leneșii, bețivii și toți risipitorii vor avea și ei părți egale la împărțirea pământurilor, ori vor primi ei calități mai bune de pământ, în această variație de soluri grele a Ardealului? E sigur, că cele mai mari favoruri materiale nu au nici o valoare fără condițiile morale și intelectuale necesare.

În fine, este reforma agrară prilej de a face pomană cu ochii închiși, ori de a face hatăruri la neamuri și la protejați? Va da oare Statul numai pământ la oamenii săraci și nu le va da și capitalul necesar la investiții și capitalul de circulație, sau le va da el și când: instrucțiunile teoretice și practice pentru cultivarea solului? Dar și atunci unde mai rămâne libertatea și posibilitatea plugarului să-și valorizeze el recolta, fără de a fi exploatat și făr' de a se cutundă tot mai adânc în datorii, fără de a deveni în primul an slab: robul pământului din proprietar, ce doriâ el să fie, ori jertfa unei reforme agrare greșite?

Dar la adunarea națională s'a pus în vedere nu numai potențarea producțiunii, ci și nivelarea social-economică. Se va putea oare fixa un period precis și pentru nivelarea din nou a desechilibrărilor, ce vor trebui să urmeze în curând după reformă, din simpla cauză a diferențelor în calitățile morale și intelectuale a celor împrumutăriți? Profetul Moise a poruncit poporului periodul de 50 de ani, când fiecare avea să se întoarcă la moșia sa întreagă și liberă de datorii, așa cum fusese înainte de 50 de ani. În Ardeal ce period să se stabilească pentru revenirea anului iubileu? Ori, doară va da reforma agrară numai drept de posesiune, fără drept de proprietate, ori va da ea pământul în arândă cu anumite condițiuni și pe câți ani?

Cum se vede chestiunea e destul de încurcată și tot ce poate face proiectul reformei agrare, e să

deschidă cartea trecutului ardelenesc și să stabilească normele după cari ar fi să se vindece mai întâi rănila trecutului: *fiecare pagină din cărțile funduare e o istorie, care nu permite să fie ignorată*; altcum reforma agrară în Ardeal nu poate fi vrednică de jertfele războiului mondial. Așteptăm cu mare interes deslegarea acestei probleme grele din partea Consiliului dirigent.

Pentru a ne face idee de felul cum se prezintă chestia agrară în Franța, lăsăm să urmeze aici un articol instructiv al senatorului din Puy-de-Dôme, D. H. Gonot. Iată ce se zice aici:

Eră un vis, ca simplul muncitor de pământ să devină arăndaș și mai târziu chiar proprietar; ministrul aprovizionării publice D. Victor Boret vrea să facă din acest vis o realitate.

Pentru agricultură s-au votat o sută de milioane de franci; aceasta e o sămânță frumoasă, care trebuie fructificată.

În aceasta operă mare ministrul și-a angajat ca ajutor un om plin de experiență și liber de orice birocrațism, pe D. Compère-Morel, în calitate de comisar general pentru agricultură. Din colaborarea lor au ieșit mai multe inovațiuni, dintre cari se poate scoate în relief proiectul lucrat de ei: *«Pentru a relua arendășiiile părăsite și a le recultiva»*. Momentul e bine ales. Pământurile părăsite cer în mod imperios brațe de muncă pentru a redeveni roditoare: de unde să le iai, dacă nu dintre soldații demobilizați, cari își caută de existență?

În câte-va linii foarte deslușite, D. Compère Morel indică, ce trebuie să facă proprietarii plini de griji, pentru a-și afla arendași. El arată pașii, ce trebuie să-i facă conducători de moșii, argații dela ferme, muncitorii harnici, cari își caută ocupațiune, ca să-și afle o fermă, sau o moșioară potrivită.

Între cei interesați se vor stabili raporturile fie prin comisariatul general din Paris în secțiile ministerului, fie prin organele prefecturilor și prin comitetele acțiunii agricole din departamente. Altfel, cu cât sunt mai multe agenții, cu cât mai multe birouri de plasare, cu atât sunt mai mulți mijlocitori scumpi.

Dar mai înainte de a trece pragul economiei sale rurale, arăndașul trebuie să-și procure avansuri, pentru ca să-și cumpere vitele, îngrășămintele, semințele și uneltele agricole și pentru ca să-și asigure capitalul de circulațiune neapărat de lipsă la orice exploatare. Toate acestea îi lipsesc. Iată, că Statul îți vine într'ajutor, dacă te află inteligent și vrednic, prin niște legi părintești. *Îți dă împrumut pe cinci ani fără interese*; dar, fiindcă statul e silit să-și ușureze jertfa, îți cere să replătești în fiecare an a cincea parte din suma împrumutată.

Cum se va fixa capitalul împrumutat de Stat? Capitalul se va urca până la o mie de franci pe hectar în cazul unei exploatațiuni complete, conținând clădiri economice, pășuni etc. Pentru părțile singuratic, împrumuturile se pot da până la 250 franci.

S'au mai luat două dispozițiuni, foarte favorabile, cum cere și dreptatea, pentru arăndașii locurilor cutoptite de războiu. În aceste părți arăndașii vor primi dela Stat împrumuturi de câte 2,000 franci pe hectar și vor avea termen de zece ani pentru replătire.

Trebue să fim recunoscători miniștrilor noștri, văzându-i pășind pe calea folosului practic. Până deunăzi plugarii erau încurajați cu premii, cu decorații. Astăzi ministrul servește ca intermediar, cum face bunăoară directorul unei case de comerț, iar Statul devine tovarășul plugarului. Bani încredințați plugariului se vor fructifica în mâinile sale. Moșiile părăginate se vor readuce la valoarea lor spre binele țării.

Măsurile arătate mai sus le vor înțelege toți aceia, cari au primit o educațiune bună și cari au trăit la coarnele plugului. Astfel de oameni sunt pregătiți chiar pentru măsurile acestea, pentru-că ei știu, că soarta muncitorilor s-a îmbunătățit. Plățile au crescut, hrana e mai îngrijită, locuințele mai sănătoase. Dar pentru toți aceștia se deschide și o cărare nouă; de a se face arăndași de pământ, de a fi stăpâni în economiile lor, de a câștiga și de a ajunge prin muncă și cruțare să-și câștige într-o zi și o bucată din pământul, pe care l-au lucrat.

Până aci articolul citat. El poate servi în unele puncte spre orientarea noastră a tuturor. La unii le poate servi chiar de învățătură, ca să știe, că școala plugarului are trei clase: lucrător, arăndaș și numai după absolvarea acestor clase urmează să fie proprietar. Altcum înzestrarea celor nepricepuți cu pământ, ori unde și ori cum, e cam așa, ca și când ai da unui analfabet cartea și ochelarii, să cetească: doar nu e nemțește!

V. V.

Situația financiară a Ungariei.

— Părerile unui economist de frunte ungar A. V. Deutsch —

Politicianii serioși ai statului ungar trebuie să se ocupe de situația financiară a Ungariei cu cea mai mare îngrijire, pentru liniștirea factorilor interesați în mod mijlocit sau nemijlocit la solvența statului.

Dar, toate planurile ce s'ar prezentă astăzi pentru sanarea finanțelor sunt o nimica goală, până ce nu se știe, de va putea oare statul ungar să zădărnicească planurile Antantei, resp. până nu se știe, că din cele 282 milioane Km pătrați cu producțiunea lor anuală de 8—10 miliarde, apoi din producțiunea industrială de anual 3 miliarde coroane, ce va mai rămâne pe seama Ungariei? Totul, pe jumătate, ori mai puțin? Numai după stabilirea definitivă a condițiunilor hotărâte la Congresul de pace, se vor pu-

teă arată propuneri concrete, ce privește politica financiară și economică a statului ungar, contribuția de avere, impozitele directe și indirecte, regia monopolurilor statului, precum și participarea statului la industrie.

Un lucru este cert. Licuidarea Ungariei și noul aranjament, ce se va face, au să decidă asupra existenței de stat a Ungariei. Dacă nu se va ajunge la o înțelegere bună cu nouele state, ce se formează, pericolul este iminent. Ungaria trebuie să se prăpădească. În cazul aranjamentului celui mai echitabil, poporul maghiar numai așa va putea suporta sarcinile statului, dacă nu este atacat la temelii și la rădăcinile sale economice. Altcum această țară nu va putea supraviețui războiului și transformărilor economice create de războiu. Cu atât mai puțin va putea Ungaria să-și ia asupra sa vre-o despăgubire de războiu.

În anul 1913 bugetul Ungariei s'a cifrat cu 2 miliarde și jumătate, pe lângă contractarea unor împrumuturi noi de 670 milioane Coroane. Astăzi bugetul minimal al Ungariei ar trebui să fie de peste 4 miliarde Coroane. Datoriile de războiu ale Ungariei se cifrează cu 41 miliarde. Ar trebui plătite dobânzile acestor datorii. Ar fi încă o sarcină nouă ajutorarea văduvelor, orfanilor și invalizilor de războiu, cam 1 milion de persoane de ajutorat, apoi se cere urcarea salarelor funcționarilor de stat. La veniturile uzinelor de stat, căi ferate, postă și telegraf, nu se poate reflecta. Pe lângă toate urcările de tarife, aceste întreprinderi abia își pot acoperi cheltuelile proprii.

Planul contribuției de avere trebuie tratat cu mare precauție. Lumea își face o iluzie deșartă în ce privește averea națională a statului ungar. Conjuncturile de războiu au ridicat toate prețurile imobilelor la culmi amețitoare, pentruca în câteva săptămâni să le răstoarne. Cine crede, că averea națională a rămas aceeași ca în vara anului 1918, se află în eroare. Să nu se treacă cu vederea valorile consumate, și distruse de războiu. Revoluția din ultimele săptămâni, apoi înstrăinarea bunurilor erariale demobilizate încă trebuie luată în calcul. Prețurile vitelor și ale vinului au căzut. Cine dintre Maghiari nu se gândește cu groază la devaluarea coroanei? Se zice, că în Elveția 100

de coroane se socotesc cu 30 de franci, dar poate fi și mai jos. Aceste cifre sunt zdrobitoare și arată o nefericire financiară. Dar optimiștii politicieni ai Ungariei ar trebui să se mai gândească și la deruta efectelor de bursă, care în câteva minute a anulat 6—7 miliarde din profiturile de războiu. Apoi pământul, care astă-vară se căută cu 5,000 cor. jugărul, astăzi nu-și găsește cumpărător nici cu 1,500 cor.

Bărbații, cari conduc azi destinele Ungariei, au să cugete serios asupra situației financiare și asupra viitorului acestui stat. *V. V.*

Stampilarea Leilor Băncii generale române.

Printr'un decret regal, de data 3 Dec. 1918 st. v. s'a ordonat stampilarea biletelor emise de Banca Generală Română, cari biete vor continua a circula până la noui dispozițiuni ca și Leii emiși de Banca Națională a României.

Stampilarea trebuie să se facă până la 1 Ianuar 1919 st. v. la cassiera centrală a ministeriului de finanțe, la administrațiile financiare, la birourile vamale, la depozitele regiei, la percepțiile Statului din orașe și comunele rurale și la sucursalele Băncii Naționale.

Stampilarea se poate face numai de oficiile de mai sus din județele cuprinse în fostul teritoriu ocupat, chiar și pentru detentorii de bilete din celelalte județii ale țării.

Depunătorilor li-se restituie imediat la depunere numai o parte din biletele stampilate, iar pentru rest primesc Bonuri de cassă cu putere de circulație și liberațiune.

Biletele găsite nestampilate după 1 Ianuar 1919 vor fi considerate ca fără valoare și vor fi confiscate. Se va liberă însă detentorii unor asemenea bilete dovada valorii confiscate, spre a-și exercita eventual recursul contra Băncii Generale Române.

✓ Dela Comitetul nostru dirigent.

Șeful resortului agriculturii și comerțului a emis cu data de 27 și 28 Decembrie 1918 o serie întregă de note circulare în interesul bunului mers al vieții economice.

Prin nota circulară Nr. 132/918 se îndrumă toate consiliile, comitetele și gările naționale, precum și organele armatei de ocupație să oprească cu toate mijloacele devastarea și tăierea pădurilor.

Nota circulară Nr. 133/918 oprește cu desăvârșire ori-ce export de mărfuri și produse de pe teritoriile imperiului nostru, pentru cari nu s'a dat autorizația prealabilă a Consiliului dirigent, resortul agricultură și comerțului.

Contravenienții se expun la sechestrarea mărfurilor și vor fi dați judecării, iar prin nota circulară

Nr. 153/918 se oprește transportarea din o localitate în alta a articolelor alimentare ca: cereale, făină, târâțe, zahar, petrol, benzină, ulei și combustibil (lemne, cocs, cărbuni etc).

Contravenienții se vor pedepsi cu rigoare și li se vor confiscă mărfurile în târg și acasă.

Sub Nr. 155/918 se interzice cu desăvârșire negoțul intermediar (comisioanele, negoțul de lanț). Negoț de ori ce fel vor putea face numai neguțătorii de profesiune și societățile, cari au firma înregistrată și au exerciat afaceri comerciale, de cel puțin 5 ani.

Nota circulară Nr. 156/918 oprește cu totul atât vânzarea cât și transportarea în altă localitate fără autorizare specială, a tuturor mărfurilor și fabricatelor de prima necesitate: piei, talpă, lână, in, cânepă, stofe, pânzături și ori ce fel de îmbrăcăminte, apoi săpun, luminări, etc.

Distribuirea acestor mărfuri și produse se face exclusiv prin resortul agricultură și comerț, pe comitate, prin organele, ce stau la dispoziție.

Permise individuale nu se dau.

Privitor la sămăturile de primăvară nota circulară Nr. 132/918 conține următoarele:

Însămînțările din toamnă putându-se face numai în parte, se impune, ca în primăvară să se întregască așa fel, ca nici o brează de arător să nu rămână neînsemnătate.

Ca să putem lua măsurile de lipsă, — invităm pe toți plugarii să ne arete de urgență, prin organele locale și comitatense, întinderea arăturilor neînsemnătate, lipsurile în semințele de primăvară, în vitele de muncă, precum și în porcii de prăsilă și galițe. La fel se vor arăta surplusurile din acestea.

Interese superioare reclamă îndeplinirea conștiincioasă a acestei dispozițiuni.

Anunțarea materialelor brute și a fabricatelor.

Pentru a avea puțința unei drepte repartizări în măsura trebuințelor date — o notă circulară comună emisă cu data de 28 Dec. 1918, sub Nr. 15/7918 de șefii resortului agriculturii și comerțului, a industriei și a alimentării oprește toate fabricile, morile și lucrătoarele, depozitele și proprietarii dela vânzarea produselor lor — imobilizându-le la dispoziția Consiliului Național, resortul de agricultură și comerț, industrie și alimentare.

Toate fabricile, morile, lucrătoarele, depozitele și proprietarii sunt invitați să-și anunțe de urgență materialele brute, produsele fabricate și stocurile de cereale.

Toți ceice nu vor satisface acestei îndatoriri se fac vinovați de contravenție și se expun la sechestrarea produselor și a mărfurilor, precum și la pedepsele, ce le vor dictă forurile competente.

Aceste măsuri se iau numai pentru îndrumarea distribuției și nu pentru a fi rechiziționate.

CRONICĂ.

Diracțiunea „Solidarității“ este convocată la ședința plenară, ce se va ține în 16 Ianuarie st. n. 1919 la orele 10 a. m., în Sibiu o sală a resortului finanțelor.

Membri direcțiunii sunt invitați a participa negreșit, fiind la ordinea zilei chestiuni importante.

*

Reuniunile noastre de meseriași. Prima reuniune de meseriași români în Ardeal s'a înființat la 1867 în Sibiu, prin asesorul consistorial Nicolae Cristea.

Doi ani în urmă, la 1869 s'a întemeiază «Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români meseriași din Brașov», la 1871 ia ființă «Reuniunea sodalilor români din Cluj» și abia la 1882 s'a înființează prima Reuniune de meseriași sub numirea «Reuniunea meseriașilor români din Săliște. La 1898 s'a alcătuieste «Reuniunea Andreiană a meseriașilor români din Sebeșul-săsesc», la 1900 s'a înființează «Reuniunea meseriașilor din Bistrița», la 1901 cea din Alba-Iulia, și tot atunci ia ființă «Reuniunea «Lumina a sodalilor români din Brașov»; în 1902 s'a înființează «Reuniunea meseriașilor din Blaj» și cea din Orășie, în 1903 cea din Poiana, în 1906 în Verșet în 1907 în Nădlac și Mercurea, ear în timpul din urmă Reuniuni de meseriași s'a întemeiază în Timișoara și Rășinari.

*

O conferență a agronomilor este convocată de dnii Ioan Maior, Iosif I. Hossu, E. F. Negruțiu și Virgil Pop pe ziua de 11 crt. pentru a pune bază organizării tagmei agronomilor. Sunt convocați la conferență toți agronomii români din Ardeal, Banat și Ungaria, absolvenți de academiile sau alte institute agricole.

*

Datoria Ungariei către străinătate în obligațiuni de stat, scrisuri fonciare, acții și obligațiuni de căi ferate se cifrează cum urmează:

	Obligațiuni de stat:	Alte plasări:
Franța	K 105.000,000	K 6.000,000
Anglia	K 80.000,000	K 25.000,000
Belgia	K 40.000,000	K 70.000,000
Olanda	K 110.000,000	K 90.000,000
Elveția	K 23.000,000	K 130.000,000
total	K 358.000,000	K 383.000,000

La sumele de sus mai vin adăugate cupoanele scadente și neplătite în cursul războiului și datoriile prevenite din credite de mărfuri și cele întemeiate pe cambii comerciale și financiare. Cu sume foarte considerabile este interesată la diferite împrumuturi ungare și Bohemia.

*

Aviz. Direcțiunea Băncii generale de asigurare «Transilvania», societate pe acții în Sibiu aduce la cunoștință că acțiunile nouă se pot lua în primire la

cassa băncii, în Sibiu, pe lângă prezentarea titlilor provizorii.

Emisiunea Bonurilor de cassă a Băncii Austro-Ungare s'a sistat. Suma bonurilor de cassă cu dobânzi, emise dela 2 April 1918 până în prezent a depășit suma de 6 miliarde.

În locul Bonurilor de cassă se pun în circulație bancnotele cele noue à K 10.000—

Circulația bancnotelor B. A. U. a atins cifra de 34.25 miliarde, față de care acoperirea metalică este de K 337 milioane.

Pretensiunile B. A. U. față de Ungaria și Austria se cifrează deja cu K 10¹/₂ miliarde.

Aviz. Aducem la cunoștința tuturor a celor care ni s'au adresat cu întrebări, cum și a întreg publicului nostru românesc, că *«Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român»* va scoate, în timp apropiat *Calendarul* său pe 1919. Calendarul este sub tipar, și va avea un cuprins interesant, de *actualitate*, provăzând fiind cu multe *ilustrațiuni* ale persoanelor marca te în noua viață, ce se înfiri-pează a poporului românesc.

Biroul «Asociațiunii».

Invitare la abonament.

Anul XXI.

Cu începerea unui nou an rugăm onor. noastre institute de bani, membre a „Solidarității” și pe abonații particulari, de a căror binevoitor sprijin ne-am bucurat până acum, să ne împărtășească de același sprijin și în anul în care intrăm, grăbind a-și înoi abonamentele și folosindu-se cât mai adeseori de coloanele revistei noastre pentru inserarea publicațiilor lor oficiale: bilanțuri anuale, convocări de adunări generale, diverse comunicate, concurse etc. etc.

Asemenea adresăm on. noștri abonați restanțieri — institute și particulari — rugămintea ca deodată cu prenumărarea revistei noastre pe 1919 să-și achite și restanțele de abonament din trecut.

Urcarea extraordinară a cheltuielilor de editare a acestei reviste — a prețului hârtiei și a tiparului — cu mai multe sute de procente față de vremurile normale dinainte de războiu, ne constrânge și pe noi a urca în mod corăspunșător prețul de abonament.

Prețul de prenumerare este:

K 40— pe un an

K 20— pe 1/2 an.

„Revista Economică” continuă a apărea în extensiunea de până acum, în fiecare săptămână odată, Sâmbăta.

Manuscrisele bilanțurilor și altor publicații, menite a apărea ca inserțiuni Sâmbăta, rugăm a le expedia cu poșta din bună vreme și după posibilitate astfel, ca să ajungă în posesiunea noastră cel mai târziu:

Joi în aceeași săptămână,

pentruca să nu fim nevoiți a amâna publicarea inserțiunilor pe săptămâna următoare.

Comandele de abonament, precum și inserțiunile, rugăm a le adresa ca și până acum la **Administrația „Revistei Economice”, Sibiu-Nagyszeben.**

Sumarul:

La Anul nou. — Sancționarea Unirei. — Chestiunea valutei și a finanțelor. — La chestiunea valutei și a finanțelor. — La chestiunea reformei agrare în Ardeal. — Situația financiară a Ungariei. — Stampilarea Leilor Băncii generale române. — Dela Comitetul nostru dirigent. — *Cronică*: Direcțiunea «Solidarității». Reuniunile noastre de meseriași. O conferență a agronomilor. Datoria Ungariei către străinătate. Emisiunea Bonurilor de cassă a Băncii Austro-Ungare. Aviz. — *Invitare la abonament.* — *Bibliografie.*

BIBLIOGRAFIE.

Antuarul Băncilor române pe 1919 Anul XX. Redactor: *Constantin Popp*. Editura «Solidarității». Sibiu. Tiparul Tipografiei Arhidiecezane 1918. Prețul K 10.

Cunoscutul șematism al institutelor noastre financiare a apărut zilele trecute în extensiune de 8 coale.

Conține datele privitoare la firma, anul fondării, capital social, prețul acțiilor, dividendă prescripțiunea cupoanelor, dreptul de votare, firmarea direcțiunea, comitetul de supraveghiere și funcționari, apoi bilanțul și contul profit și pierdere pe 1917, distribuirea profitului net și a cotei de binefacere dela 113 bănci, ca societăți pe acții, 23 însoțiri și 7 alte întreprinderi. Apoi datele privitoare la «Banca generală de asigurare» și la «Solidaritatea», precum și la băncile revizuite în 1918 prin revizori experți. În fine o tabelă a dividendei băncilor române pe 1917 și o cheie pentru bilanț: un mic dicționar german și maghiar.